

Посаг кохання

Творчий експеримент — у Національній Опереті вперше поставили п'єсу Маркеса

Олексій Кужельний

29 лютого, 2016

У «ЛЮБОВНОМУ МОНОЛОЗІ» АКТРИСА КИЇВСЬКОГО ОПЕРЕТИ АСЯ СЕРЕДА-ГОЛДУН ГРАЄ ПРО ВІДЧАЙ НЕПОРОЗУМІННЯ / ФОТО АНАТОЛІЯ ФЕДОРЦІВА

П'єса майстра «магічного реалізму» Габрієля Гарсія Маркеса «Любовна відповідь чоловікові, який сидить у кріслі» стала одним з найпопулярніших драматичних текстів ХХ століття. Його приміряли на себе, їм жили, його проголошували актриси різних рівнів обдарованості. Диво полягає у тому, що у вдалих і менш вдалих, розмовних і дієвих, психологічно-заглиблених, і поверхневих прочитаннях виконавиці завжди дивували внутрішнім світлом і обов'язково якимись новими фарбами своєї краси.

В Києві у програмі Міжнародного театрального фестивалю «Київ Травневий» (2003 року) була представлена вистава «Любовна відповідь» Театру «Веріко», в якій Софіко Чіаурелі зачаровувала соковитістю спогадів давніх почуттів; гіркотою втрати їх гостроти. Її очевидний аристократизм став неочікуваним дитям подружнього життя. І от коли здавалося б усе є, виявилось, що нічого нема. Бо без кохання квітка життя втрачає фарби і аромат.

На малій сцені Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка цю саму п'єсу, але під назвою «Посаг кохання» грала Лариса Кадирова про гіркоту солодкого почуття, про щастя й трагедію пізнання пристрасі, про роки які додають мудрість і відбирають силу. Про омріяне, яке ніколи не відбувається, а коли відбувається стає прозаїчним, про щастя якого завжди мало і це робить його горем.

Актриса Київського національного академічного театру Оперети Ася Середя-Голдун грає про відчай непорозуміння. На святкування її з чоловіком срібного весілля з'їжається вся країна. Їх життя взірєць для цілого народу. Насправді ж двадцятип'ятирічний марафон на зустріч один одному виявився плаванням паралельним курсами в особистих океанах почуттів. То чи взагалі можливе порозуміння між чоловіком і жінкою? Чи кохання це не шкідливий смаковий домішок, барвник до примітивного інстинкту.

П'єса починає працювати в той момент, коли прості щоденні запитання постають проблемами існування людства. «Неправда, що щастя це мить. З коханням і смертю прекрасна».

Працюючи над постановкою «Посагу кохання», я закликаю на іронії героїні, що до власних досягнень. З малограмотної дівчинки з бідного кварталу, в яку закохався її майбутній чоловік, з аристократичної сім'ї вона стала чотири рази доктором наук. Автор не вказує яких, але весь монолог є доказом пошуку відповіді на запитання що ж воно таке кохання в історії, в мистецтві, в психології, в мудрості народній. Монолог

структурований дисертаційними проблемами. Тут і протистояння між шлюбом і коханням, яке зовсім не є причиною шлюбу в епоху Просвітництва.

Жан-Жак Русо вирішує питання практикою кохання в трьох. Героїня кидає чоловікові «Спи з ким завгодно, але ж не з однією і тією самою». Казанова абсолютизує насолоду в коханні. Грасієла виголошує «Нерозділене кохання — злочин». У XIX ст. народжується зворотній бік насолоди — культ любовного страждання. Магнетичний романтизм Месмера досліджує тяжіння до об'єкту кохання, яке стає сильнішим за волю, перемагає розум.

Психоаналіз XX ст. бачить в коханні поле досліджень тяжінь лібідо. Нарешті зовсім нещодавно ВООЗ просто віднесла любов в реєстр хвороб з розряду психічних розладів. Кажуть що не в серці живе кохання. Лікарі доводять, коли людина нам цікава, в організмі відбувається біохімічний вибух, підвищується виробництво дораміну, окситодину, адреналіну, тестостерону, естрадіолу. І ніякої «Пісні пісень». То все ж таки «Ніщо так не схоже на пекло, як щасливі 25 років сімейного життя». Мотив сповіді, безжалісного самоаналізу, жорстоких звинувачень за нескоєне і є змістом п'єси Г.-Г. Маркеса «Любовна відповідь чоловікові, який сидить у кріслі».

Режисер, художній керівник-директор Київського національного академічного театру Оперети — Б.Струтинський поставив у своєму театрі цю п'єсу під титулом «Любовний монолог». Чоловік у кріслі також є. Але це манекен, який з застиглою посмішкою сидить у дев'ятому ряду. Це дає право героїні Грасієлі звертатися зі своєю сповіддю до зали, надає актрисі можливість тримати на волосинці, ниточці, канаті уваги майже тисячну глядацьку залу. В цій виставі нема іманентних жанрові танців і співів. Музика почуттів шепочить, волає, гримлять мексиканські маріачі, які починають виставу ходою через зал, вступають в словесний, музичний діалог, фінальною карнавальністю знімають хворобливість спогадів, стверджують красу мужності жити, сміливості кохати. До заявленої у музичному оформленні музики Л. Пьяццолі дуже хотілося б додати твір, який ніби спеціально написано до цієї п'єси «Прощавай дідусю». В ньому стільки сліз радості, прощення, образи, мудрості, в ньому така краса почуттів, якої все життя прагла, знаходила, кохаюча жінка.

Сценограф Б. Струтинський знайшов багатозначущий образ простору дії. Це дворівневе півколо з вікнами у верхньому рівні і дверима у нижньому з закритими жалюзі. Конструкція в якісь моменти нагадує Колізей з ристалищем для битви, стає ошатною вітальнею, нависає ніби башта в'язниці до якої не пробивається світло. В центрі платтяна шафа, з якої Грасієла достає сукні — спогади. Вони набувають цієї функції з перевтіленням актриси у себе колишню — дівчинку, наречену, світську даму.

На фінал поривчастий вітер прочиняє жалюзі, здійсмає бурю з білих фіранок, листів, аркушів, дисертацій.

Цей білий листопад окрилює застигле на папері і пророкує благодатний спокій, на відміну від закарбованого в слові нервового рішення жінки кинути чоловіка. Фінал хвилює неоднозначністю, зовсім за висловом Ж. Ануя «Той хто був щасливим у коханні — не має жодного уявлення про нього». Та перемагає відчуття, що яким би не було кохання, щастя в тому що воно було.

Олексій КУЖЕЛЬНИЙ, народний артист України

Газета:

№36, (2016)

Рубрика:

Культура